

forming heuristic ideas realization in mathematics teaching has been carried out. He showed that today there are insufficient researches of the methods of forming the professionally oriented heuristic activity of future engineers in math classes.

The purpose of our research is to create and theoretically substantiate the system of the most effective methods of teaching heuristic skills of students in the classes in higher mathematics.

The article presents the history of the emergence and characterization of heuristic teaching methods, namely: the research method, the heuristic questions method, the brainstorming method. Their role in the formation of students' learning to assimilate information, expand and evaluate it, and use the methods of cognitive and creative activity is revealed. The advantages and disadvantages of each of the listed methods are considered, as well as the advantages and disadvantages of heuristic training. An experimental study was carried out. The results of which showed the success of using heuristic methods in classes in higher mathematics. Conclusions are made about the expediency of using this or that heuristic method in studying various sections of higher mathematics. The prospects of further studies of the definition of additional criteria for the effectiveness of the use of these teaching methods are indicated.

Key words: heuristic training, heuristic methods.

УДК 378.330

Ірина ГАЛУЩАК

*кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту,
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна
e-mail: iryna.galushchak@gmail.com.*

КРИТЕРІАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

У статті зроблено аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми визначення рівнів сформованості правової компетентності майбутнього економіста та схарактеризовано їх компоненти: мотиваційний, когнітивно-гностичний, відтворювальний, рефлексивно-оцінний.

Метою статті є виявлення критеріїв та показників сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти

Підкреслюється що ефективність навчальної діяльності студентів залежить, передусім, від рівня мотивації. Цілеспрямований розвиток мотивів пізнавальної діяльності пов'язаний із задоволенням домінуючих потреб студента. Когнітивний розглядається як вміння оперувати знаннями, використовувати їх, розпоряджатися ними, організувати на їх основі свою діяльність. Відтворювальний компонент зумовлений необхідністю опанування майбутніми економістами прийомів використання одержаної правової інформації, вміння розв'язувати проблеми у правовому полі. Оцінно-регулятивний компонент був спрямований на формування адекватної самооцінки і взаємооцінки своєї власної професійної ідентичності та професійної ідентичності одногрупників.

У дослідженні наведено власну точку зору щодо критеріїв і показників рівнів до формування правової компетентності майбутніх економістів. Уточнено ціннісно-настановчий, знанневий, дієвий, рефлексивний критерій з показниками рівнів сформованості правової компетентності майбутнього економіста. Визначено рівні сформованості правової компетентності студентів ми змогли зрозуміти ставлення економістів до правової освіти.

Ключові слова: майбутні економісти, критерії, показники, правова компетентність, правова діяльність.

Найважливішим завданням реформування освіти в Україні є підготовка освіченої, творчої особистості, готової забезпечувати потреби суспільства у професійній діяльності як на національному, так і міжнародному рівні. Цьому сприяє упровадження компетентнісного підходу у сучасну вищу освіту і формування професійної компетентності майбутніх фахівців як показника якості отриманої освіти.

Правова компетентність у сучасних реаліях життя є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх фахівців, рівня сформованості та дієвості їхньої правової свідомості і культури, громадянської зрілості.

Натомість власні дослідження свідчать, що студенти молодших курсів недостатньо зорієнтовані на професію економіста, не пов'язують теорію з практикою, утруднюються в розв'язанні

професійних завдань та ситуацій, їм бракує досвіду практичної діяльності.

Метою статті є виявлення критеріїв та показників сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти, а завданнями – аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми визначення рівнів сформованості правової компетентності майбутнього економіста та їх характеристика.

Методи дослідження: спостереження, аналіз, систематизація та узагальнення наукової літератури з питань правової компетентності майбутніх економістів.

Результати. Розроблення критеріальної бази виявлення сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти вимагало звернення до поняття «компоненти» та «критерії».

Підґрунтям для розуміння компонентів сформованості правової компетентності майбутнього економіста в професійній діяльності мають бути особливості феномену права компетентність та специфіка професійної діяльності економіста.

Узагальнення досліджуваних матеріалів дає можливість визначити компоненти сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти: мотиваційний, когнітивно-гностичний, відтворювальний, рефлексивно-оцінний. Розглянемо кожен зокрема.

Мотиваційний компонент як сукупність орієнтирів, мотивів, цінностей, що визначають спрямованість професійно-педагогічної діяльності майбутнього економіста, характеризуються високою значущістю для нього правової діяльності, усвідомлення її необхідності, потребою у професійній самореалізації і позитивним ставленням до майбутньої професії.

У психологічній літературі «мотив» визначається як спонукання до діяльності, що складається під впливом умов життя суб'єкта і визначає спрямованість його активності [6, 78].

Мотивація професійної діяльності визначається відповідною спрямованістю, що має певну мету, професійними установками людини. Стійкі системи відносин у професійній діяльності утворюють професійний менталітет і визначають професійні позиції [2]. Однією із найважливіших умов підвищення якості підготовки студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти є формування їх професійної мотивації, оскільки вона активно впливає на результативність навчальної роботи студентів.

Зазначений компонент забезпечує передумови для реалізації інших компонентів у процесі

формування правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти. Мотивація трактується науковцями як джерело активності та виступає, на думку А. Реана, процесом спонукання до діяльності для досягнення чітко окресленої мети [14, 317].

Когнітивно-гностичний включає спеціальні знання з предмета, вміння, навички їх здобувати, у тому числі самостійно, та вільно, конструктивно і творчо використовувати, проводити логічні інтелектуальні операції, критично мислити; необхідний і достатній обсяг операціональних правових знань, логічних і мовленнєвих умінь, пов'язаних з їх отриманням (збиранням), використанням і поширенням (оприлюдненням) (на рівні викладу, пояснення, обґрунтування в різних формах.

Специфіка знань як елемента компетентності у тому, що б не просто «мати» знання, володіти ними, а вміти ними оперувати, використовувати їх, розпоряджатися ними, організувати на їх основі свою діяльність. Обсяг знань має бути необхідним і достатнім для того, аби дозволяти компетентній особі адекватно реагувати на ситуації у правовому контексті, бути мотивованим діяти згідно з нормами чинного законодавства. Водночас правові знання та інтелектуальні вміння, незважаючи на їх важливість, є не самоціллю навчання правознавства, а основою формування практичних умінь і навичок та ставлень.

Знання – це не лише адекватно зафіксована в мовній формі пам'яттю людини дійсність, а й способи діяльності, а вміння – знання в дії, що означають виявлену особою (доведену) готовність досягати мети у відповідній діяльності, вказує Н. Бібік [8, 48].

Саме уміння особи діяти на основі здобутих знань В. Кальней і С. Шишов розглядають як її компетентність [8, 20]. Правова компетентність особи визначається рівнем її правової активності, вважає О. Болотова [4, 12].

В аспекті дослідження *відтворювальний* компонент зумовлений необхідністю опанування майбутніми економістами прийомів використання одержаної правової інформації з метою засвоєння способів вирішення різноманітних ситуацій у правових межах, потребують відповідних умінь у студентів. Зазначений компонент у структурі правової компетентності майбутніх економістів передбачає набуття студентами умінь і навичок пошуку й використання правових знань у професійній практиці. Зокрема, майбутні економісти повинні вміти застосовувати законодавчі й правові норми, орієнтуватись у цих документах; уміти виявляти правопорушення; володіти процедурою правових рішень; уміти вести пошук необхідної

інформації в галузі права й законодавства; вміти свідомо контролювати результати своєї діяльності і рівень розвитку в межах реалізації норм права у професійній сфері. При цьому, завданням вищого навчального закладу є не тільки дати студентам знання, сформувати вміння і розвинути навички, але й виробити в них постійну звичку самостійно поповнювати знання і забезпечити перенесення цієї звички у свою майбутню виробничу чи дослідницьку діяльність.

У нашому дослідженні *рефлексивно-оцінний* компонент був спрямований на формування адекватної самооцінки і взаємооцінки своєї власної професійної ідентичності та професійної ідентичності одногрупників.

До основних термінів зазначеного компонента відносяться: оцінка, рефлексія, самооцінка, контроль самооцінки, взаємооцінка [11; 12].

Оцінка (філос.) – ставлення до соціальних явищ, людської діяльності, поведінки, встановлення їх значущості, відповідності певним нормам і принципам моралі (схвалення і осуд, погодження чи критика та ін.). Визначається соціальною позицією, світоглядом, рівнем культури, інтелектуальним та моральним розвитком людини. З іншого боку, урахування мотивів, засобів і цілей дії, її умов, місця в системі поведінки особистості – необхідна умова правильної оцінки цієї дії. Думка про цінності, рівень чи значення будь-кого чи будь-чого [10].

Оцінка необхідна для аналізу досягнень, підведення підсумків діяльності, тому можна сказати, що вона пов'язує дію, стан, процес, що вже завершилися з тим, що планується, породжується щойно виступає між ними як сполучна ланка. Можливість порівняння бажаного, запланованого результату як певного еталону і того, що був отриманий, яку надає оцінка, дозволяє особистості усвідомити ступінь узгодженості / неузгодженості між ними й відповідальним чином скоректувати, вдосконалити свою діяльність.

Рефлексія (від лат. *відображення*) – слід розуміти як установки, позиції та думки інших людей, так і власні.

Зазначений компонент спрямований на формування в майбутніх економістів здатності од самооцінювання своїх сильних і слабких сторін, вміння оцінювати свої професійні здібності під час проходження виробничої практики та оцінювати професійні здібності своїх одногрупників [9].

Оцінно-контрольні дії у процесі формування правової компетентності майбутніх економістів в умовах неперервної освіти розглядаємо як дії майбутніх економістів, спрямовані на здійснення само- (взаємо-) оцінювання та само- (взаємо-) ко-

нтролю під час моделювання ситуацій з виробничої практики. Само- (взаємо-) оцінювання – вміння адекватно оцінювати свою (чужу) правову діяльність, адекватна самооцінка й загальне позитивне ставлення до обраної професії, та сприйняття її як соціально значущої. Само- (взаємо-) контроль – уміння виправити допущені помилки у регулюванні власної (чужої) правової діяльності.

З'ясуємо сутність поняття «критерій». Зауважимо, що дефініція «критерій» по-різному тлумачиться науковцями, так, психологи розглядають статистичні критерії для перевірки гіпотез. У педагогіці критерій (від грецького – *kriterion* – засіб для судження) тлумачиться як ознака, на основі якої здійснюється оцінка, визначення чи класифікація чогось [13]; мірило, на основі якого здійснюється оцінка об'єкта за такими ознаками, що надають можливість судити про його стан і рівень розвитку; міра судження, оцінки будь-яких явищ [7, 588]; ознаки, за якими класифікуються, оцінюються за відповідним індикатором психологічні явища, дії або діяльність [15, 158]; мірило для визначення оцінки предмета чи явища; ознака, взята за основу класифікації [16, 196].

Критерії, зазначає В. Бєліков, конкретизуються в показниках феномена, що досліджується (Бєліков В. А., 1998, с. 9). Показники, стверджує І. Бізюкова, дозволяють визначити стан явищ та процесів у динаміці, і є кількісною характеристикою критеріїв.

Феномен «показник» у педагогічних дослідженнях розуміють як ознаки, що дозволяють виокремити й оцінити найбільш конкретні змістові аспекти досліджуваного конструкту.

Зауважимо, що критерії і показники науковець Бєліков В. А. [1] розглядає як інструмент, який забезпечує можливість перевірки теоретичних положень, однак вважається, що критерії та якісні показники дають суб'єктивну характеристику досліджуваному явищу, а кількісні показники дають об'єктивну характеристику, даючи змогу виміряти його.

Критерії і показники тісно взаємопов'язані, оскільки науково обґрунтований вибір критерію значною мірою зумовлює правильний вибір системи показників і, навпаки, якість показника залежить від того, наскільки він повно й об'єктивно характеризує певний критерій [3, 27].

Розробляючи критерії, виходили з того, що вони є основою для порівняння, зіставлення предметів чи явищ, своєрідним еталоном вираженості певної якості. Критерій – це сукупність показників, що дозволяють виділити певне явище із подібних, характеризують його максимально повно і мають свій ступінь вираженості. Необхідно

зазначити, що окремо взяті показник та критерій не можуть об'єктивно відобразити рівень сформованості досліджуваного явища чи об'єкта. Тому їх повинна бути достатня кількість, щоб охопити всі сторони формування правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти. Водночас визначені критерії повинні бути адекватними виокремленим компонентам сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти – мотиваційному, когнітивно-гностичному, відтворювальному, рефлексивно-оцінному. Показники, розроблені до кожного критерію, ураховують обсяг знань, отриманих студентами протягом попередніх років навчання у заклади вищої освіти, їхні практичні навички, дозволяють характеризувати їхню поведінку у ситуаціях, дотичних до майбутньої професії, а також відбивати стійкість виявленого критерію.

Окреслені показники слугували основою визначення рівнів сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти: високого, достатнього, низького.

Схарактеризуємо якісну характеристику кожного з них.

Студенти високого рівня засвідчують усталену мотивацію на професійну діяльність і правову поведінку. Правові знання у студента мають систематизований характер, вони володіють основними юридичними поняттями й термінами. Чітко уявляють правовий аспект професійної діяльності, мислять правовими категоріями. Обізнані з нормативно-правовими актами, усвідомлюють необхідність оволодіння правовими знаннями і вміннями як умову їхньої майбутньої професійної діяльності. Орієнтовані на використання законодавства в ході розв'язання ситуацій у професійній діяльності. Студенти вміють розв'язувати конфлі-

ктні ситуації і здатні приймати самостійні відповідальні рішення. Уміли об'єктивно визначити свої сильні та слабкі сторони з огляду на обрану професію, однозначно формулювали послідовність власних дій з подоланням особистих вад. Давали адекватну оцінку своїм одногрупникам під час моделювання ситуацій з виробничої практики. У цих студентів спостерігалась адекватна самооцінка й загальне позитивне ставлення до обраної професії, робота економіста сприймалась ними як соціально значуща.

Студенти достатнього рівня відзначаються позитивним ставленням до правової освіти і правової поведінки. Майбутні економісти усвідомлюють значущість правової підготовки для їхньої професійної діяльності. Інтерес до права та законодавства виявляється лише в окремих ситуаціях. Обізнані з юридичними поняттями й термінами. Застосовують норми права, законодавчі акти за необхідності в окремих ситуаціях. Студенти прагнуть здобути правові знання, здатні застосовувати їх на практиці, вони подекуди вміють розв'язувати конфліктні ситуації, здатні приймати відповідальні рішення. Майбутні економісти не завжди виявляли адекватну самооцінку з огляду на обрану професію, прагнули самовдосконалюватись і долати власні недоліки, проте не мали чіткого плану дій. Водночас їм була властива адекватна самооцінка.

Студенти низького рівня відрізняються пасивністю, нестійкістю мотивів, правова поведінка відсутня. У них не сформована переконаність у цінності правових знань у майбутній професійній діяльності. Частково обізнані з правовими поняттями. Мають фрагментарні, поверхневі знання нормативно-правової бази. потреба у набутті знань права або носить ситуативний характер, або відсутня. Відсутній інтерес до правової й законодавчої сфери. Вони не здатні приймати відповідальне рішення. У розв'язанні конфліктних

Таблиця – Критерії з показниками сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти

Компоненти	Критерії	Показники
Мотиваційний	Ціннісно-настановчий	- наявність позитивної мотивації до майбутньої професійної діяльності; - наявність мотивації щодо особистісної правової поведінки; - наявність інтересу та потреби в опануванні необхідних правових знань
Когнітивно-гностичний	Знанневий	- обізнаність з правовими поняттями; - обізнаність з нормами права та державотворчими документами; - усвідомлення необхідності правової освіти фахівцями економічної сфери
Відтворювальний	Дієвий	- вміння застосовувати правові знання у професійній діяльності; - вміння приймати відповідальні правові рішення; - вміння вирішувати правові виробничі конфліктні ситуації у професійній діяльності економістів
Рефлексивно-оцінний	Рефлексивний	- вміння оцінювати свої особистісні якості (образ – «Я»); - вміння оцінювати свої професійні якості («Я»- економіст); - вміння оцінювати професійні якості своїх колег (майбутніх економістів)

ситуаціях потребують допомоги. Уміли достатньо об'єктивно оцінювати своїх одногрупників під час моделювання виробничих ситуацій (адекватна взаємооцінка), натомість вони вирізнялися загальним ставленням до обраної професії – воно було нейтральним, робота економіста сприймалася ними як важка й нецікава (неадекватна самооцінка).

Таким чином, ми бачимо, що високий рівень сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти характеризується стійким бажанням студента здійснювати самореалізацію, усвідомлювати прагнення до виявлення і розкриття своїх можливостей і здібностей, здатність використовувати власний потенціал, вміння реалізувати

свої правові знання в різноманітних практичних завданнях.

Отже, знання критеріальної бази необхідні для стимулювання навчального процесу студентів закладів вищої освіти до підвищення рівнів правової компетентності майбутнього економіста та самоствердження в обраній професії.

Визначивши рівні сформованості правової компетентності студентів ми змогли зрозуміти ставлення економістів до правової освіти.

Доцільним у перспективі є проведення моніторингу стану сформованості правової компетентності майбутнього економіста в умовах неперервної університетської освіти до і після проведення навчання.

Список використаних джерел

1. Беликов В. А. Организация педагогического эксперимента в образовательных учреждениях : [методические рекомендации]. Магнитогорск : МГПИ, 1998. 40с.
2. Белозерцев Е. П. Учебное пособие / [Белозерцев Е. П., Гонеева А. Д., Пашков А. Г.]. М.: «Академия», 2004. 368с.
3. Бизюкова И. В. Теоретические основы оценки работников управления производства // Материалы семинара «Оценка деятельности и материальное стимулирование труда ИТР и служащих». М.: МДНТП имени Ф. Э. Дзержинского, 1978. 121 с.
4. Болотова Е. Л. Система непрерывной правовой подготовки педагогических кадров : автореф. дис. на соискание науч. степени доктора пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». М., 2007. 38 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [голов. ред. В.Т. Бусел]. К.: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
6. Дроздова І. П. Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів нефілологічних факультетів ВНЗ: монографія / І. П. Дроздова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2010. 320 с.
7. Коджаспирова Г.М. Словарь по педагогике / Г.М. Коджаспирова, А.Ю. Коджаспиров. М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: МарТ, 2005. 448 с.
8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина [та ін.]; під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 112 с.
9. Коновальчук Іван. Психологічні аспекти готовності учителів до інноваційної діяльності // Проблеми підготовки сучасного вчителя. № 4 (Ч. 1). Умань, 2011. С. 155 – 161.
10. Ожегов С. И. Словарь русского языка / под ред. Н. Ю. Шведовой. М.: Рус. яз., 1986. С. 201, 394, 604, 660, 759.
11. Остасюк З. А. Умови формування педагогічної самоефективності майбутніх учителів музики // Збірник науково-методичних праць викладачів Луцького педагогічного коледжу. № 4. Луцьк: Луцький педагогічний коледж, 20-11. С. 72-80.
12. Павлюк М. М. Психологічні особливості становлення професійної ідентичності вчителя основної школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психологічних наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Марія Михайлівна Павлюк. Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2010, 22 с.
13. Почуєва О. О. Моделювання в теорії управління освітніми процесами. – [Електронний текст]. – Режим доступу : <http://virtkafedra.ucoz.ua/ik4/Pochueva.pdf>
14. Реан А. А., Коломненский Я. Л. Социальная педагогическая психология. Санкт-Петербург, 1999. 416 с.
15. Соціально педагогічний словник / за ред. В. В. Радула. К.: «ЕксОб», 2004. 304 с.
16. Українськи радянський енциклопедичний словник: В 3-х т. / Редкол.: А. В. Кудрицький (відп. ред.) та ін. 2-ге вид. К.: Голов. ред. УРЕ, 1987. Т. 2. 736 с.

References

1. Belikov V. A. Organizatsiya pedagogicheskogo eksperimenta v obrazovatelnyih uchrejeniyah : [metodicheskie rekomendatsii] / V. A. Belikov. Magnitogorsk : MGPI, 1998. 40s.
2. Belozertsev E. P. Uchebnoe posobie / [Belozertsev E. P., Goneeva A. D., Pashkov A. G.]. M. : «Akodemiya», 2004. 368s.
3. Bizyukova I. V. Teoreticheskie osnovy otsenki rabotnikov upravleniya proizvodstva // Materialy seminar «Otsenka deyatelnosti i materialnoe stimulirovanie truda ITR i slujaschih». M. : MDNTP imeni F. E. Dzerjinskogo, 1978. 121 s.
4. Bolotova E. L. Sistema neprerivnoy pravovoy podgotovki pedagogicheskikh kadrov : avtoref. dis. na soiskanie nauch. stepeni doktora ped. nauk : spets. 13.00.08 «Teoriya i metodika professionalnogo obrazovaniya». M., 2007. 38 s.
5. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy / [holov. red. V.T. Busel]. K. : Irpin : VTF «Perun», 2005. 1728 s.
6. Drozdova I. P. Naukovi osnovy formuvannya ukrainskoho profesiinoho movlennia studentiv nefilolohichnykh fakultetiv VNZ: monohrafiia / I. P. Drozdova; Khark. nats. akad. misk. hosp-va. Kh. : KhNAMH, 2010. 320 s.
7. Kodjaspirova G.M. Slovar po pedagogike. M. : IKTS «MarT»; Rostov n/D : MarT, 2005. 448 s.
8. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy / pid zah. red. O. V. Ovcharuk. K. : K.I.S., 2004. 112 s.

9. Konovalchuk Ivan. Psykholohichni aspekty hotovnosti uchyteliv do innovatsiinoi diialnosti // Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia. – № 4 (Ch. 1). Uman, 2011. S. 155-161.
10. Ojegov S. I. Slovar russkogo yazyka / pod red. N. YU. SHvedovoy. M.: Rus. yaz., 1986. S. 201, 394, 604, 660, 759.
11. Ostasiuk Z.A. Umovy formuvannya pedahohichnoi samoefektyvnosti maibutnikh uchyteliv muzyky // Zbirnyk naukovometodychnykh prats vykladachiv Lutsenko pedahohichnoho koledzhu. № 4. Lutsk: Lutskyi pedahohichni koledzh, 2011. S. 72-80.
12. Pavliuk M. M. Psykholohichni osoblyvosti stanovlennia profesiinoi identychnosti vchytelia osnovnoi shkoly: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psykholohichnykh nauk: spets. 19.00.07 «Pedahohichna ta vikova psykholohiia». Instytut psykholohii im. H. S. Kostiuka NAPN Ukrainy. – Kyiv, 2010, –22 s.
13. Pochueva O.O. Modeliuvannya v teorii upravlinnia osvitynymy protsesamy. – [Elektronnyi tekst]. – Rezhym dostupa : <http://virtkafedra.ucoz.ua/ik4/Pochueva.pdf>
14. Rean A. A., Kolomnenskiy YA. L. Sotsialnaya pedagogicheskaya psihologiya. Sankt-Peterburg, 1999. 416 s.
15. Sotsialno pedahohichni slovnyk / za red. V.V. Radula. K.: «EksOb», 2004. 304s.
16. Ukrainsky radianskyi entsyklopedychnyi slovnyk: V 3-kh t. / Redkol.: A.V.Kudrytskyi (vidp. red.) ta in. – [2-he vyd.]. K.: Holov. red. URE, 1987. T. 2. 736 s.

Ірина Галушчак. Критеріальний підхід до формування правової компетентності майбутніх економістів

В статті зроблено аналіз психолого-педагогічних досліджень по проблемі визначення рівня сформованості правової компетентності майбутнього економіста і охарактеризовано їх компоненти. Підкреслюється, що ефективність навчальної діяльності студентів залежить, перш за все, від рівня мотивації. Ціленаправлене розвиток мотивів пізнавальної діяльності пов'язане з задоволенням домінуючих потреб студента.

В дослідженні приведена власна точка зору по поводу критеріїв і показателів рівня по формуванню правової компетентності майбутніх економістів. Визначено рівні сформованості правової компетентності студентів.

Ключевые слова: майбутні економісти, критерії, показателі, правова компетентність, правова діяльність.

Iryna Galushchak. Criterial approach for forming the legal competence of future economists

The article analyzes psychological and pedagogical research on the problem of determining the levels of formation of the legal competence of a future economist and their components are characterized: motivational, cognitive-gnostic, reproductive, and reflexive-estimation.

The purpose of the article is to identify the criteria and indicators of the formation of the legal competence of a future economist in conditions of continuous university education

It is emphasized that the effectiveness of students' educational activity depends, first of all, on the level of motivation. Purposeful development of motives of cognitive activity is connected with satisfaction of the student's dominant needs. Cognitive is regarded as the ability to operate with knowledge, use it, dispose of them, and organize their activities on their basis. The reproductive component is conditioned by the need for future economists to be trained in the use of the received legal information, the ability to solve problems in the legal field. The evaluation and regulatory component was aimed at creating an adequate self-esteem and mutual evaluation of one's own professional identity and professional identity of the group members.

The research presents its own point of view on the criteria and indicators of levels before the formation of the legal competence of future economists. The value-setting, knowledge, effective, reflexive criterion with indicators of levels of formation of the legal competence of a future economist is specified. The level of formation of the legal competence of the students was determined; we were able to understand the attitude of economists to legal education.

Key words: future economists, criteria, indicators, legal competence, legal activity.